

Šíře tématu mé teoretické diplomové práce na FaVU jakoby poukazovala na megalomanskou namyšlenost mladého adepta, který si klade cíle ležící zřejmě za hranicí lidské poznatelnosti reality. Téma své thesis, kterému jsem několik posledních let doslova propadl, jsem si ale zvolil s rozmyslem a s vědomím omezenosti svých schopností, dal jsem se na obtížnou cestu i přes opakované varování zkušených pánů doktorů, že sousto, které se chystám ukousnout je skutečně příliš velké. Mám zálibu v předvádění se, čas mě zajímá hluboce jako máloco a chtěl jsem to zkrátka zkusit, protože není nad osobní zkušenost. Původní úmysl vytvořit kompilát mnoha malířských děl osobní preference tematizujících časnost, jsem po konzultacích korigoval na sepsání komentáře - porovnání základních typů malířského zobrazení času, které jsem si vytvořil v průběhu shromažďování dat a uvažování nad nimi. Jiným z předchozích nápadů podle jaké osnovy práci strukturovat bylo kritérium náboženského pozadí. Pokud bych býval nebyl přijat na malířství, chystal jsem se po gymnáziu studovat religionistiku a sanskrt. Přijímám rád chválu posudků a přijímám v úplnosti i jejich výtky, pokusím se nyní krátce uvést příčiny svých pochybení takto vytýkaných. Nejvíce mě mrzí pravopisné chyby, na které si vždy dávám bedlivý pozor. Těžko omluvit, že jsem nikoho nepožádal o korekturu a několik hrubek se v textu vyskytuje. Výraz „grafické ztvárnění“ na str. 6 jsem užil pod vlivem následující citace, oponent má pravdu, mohl jsem raději napsat „vizuální, výtvarné, malířské“. Chybějících relevantních autorů bude spousta. I přes studium dějin umění jich stále ještě mnoho neznám a jiné jsem na základní vlastního výběru neuvedl. Na Mariána Pallu jsem zapomněl, protože jmenované práce z 60. let neznám. Oponent se nemýlí v tom, že rozsáhlý analytický komentář buddhistického Kola života od Nitina Kumara mohl být spíše v příloze a je chybou, že jsem jej s jeho téměř třiceti ilustracemi zařadil do hlavního textu, místo abych tam napsal jen vlastní podněty, jak dr. Horáček uvádí... Ne zcela podle zvyklostí jsem takto objemný překlad zařadil na konec kapitoly o alegorii, kam Kolo života patří, domníval jsem se, že je nadmíru pozoruhodný a čtenáři ocení komfort, kdy si jej vcelku přečtou hned po zmínce o Praotci Času, Triumfu Času, Tiepolovi, Goyovi a dalších evropských temporálních alegoriích a alegoristech. Především mě k tomu vedlo nepřímé navázání na předešlý výklad o zurvánovském typu zbožštění času, kde je zajímavá příbuznost a přímé navázání na následující vyobrazení Saturna držícího zvěrokruh z přebalu knihy Liz Greenové, který se shoduje významem i kompozicí.

Může mi být útechou, že důvod mých pochybení je stejný jako mé téma? Neměl jsem dost času a poslední dny a noci byly hektické a zcela vyčerpávající. Záleží na tom, jak si čas organizujeme a to se musím ještě naučit.

Výslednou práci bych sám označil za nedopsanou, trápí mě kolik posbíraného materiálu jsem ve spěchu ztratil, nepoužil a kolik poznatků neuplatnil. Těžko se vymlouvat na čas. V budoucnu se hodlám v souladu s doporučením vedoucího práce více specializovat a zkoumání prohlubovat a sice s důrazem na kontrast měnlivého a neměnného. Obdobně jako v meditaci a v malbě se můj zájem o čas odštěpil od stěžejního duchovního problému jáství a je vlastně cestou zpět k zásadní důležitosti tohoto problému. Konečně vždyť i prince Siddhártu přivedlo k rozlousknutí „oříšku jáství“ pohnutí nad časností. Indický advaitický mudrc konce 20. století Nisargadatta Maharádž poněkud kóanovým způsobem říká, že máme poznat svou formu v době, kdy ještě nežili naši rodiče – a to je naše nejvyšší já.

V Brně, 17.5.2005